

Kalina Kukielko

McLuhan Still Dead?

Media, Kultura, Społeczeństwo nr 1 (2), 161-162

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KALINA KUKIEŁKO

Szkoła Nauk Społecznych przy IFiS PAN

kalina_kukielko@wp.pl

MCLUHAN STILL DEAD?

Relacja z konferencji „Re-reading McLuhan, An International Conference on Media and Culture in the 21st Century”, Bayreuth, Niemcy

W dniach 14–18 lutego, pod patronatem Ambasady Kanady w Berlinie, odbyła się w Bayreuth międzynarodowa konferencja „Re-reading McLuhan”. W XV-wiecznym Schloss Thurnau zebrało się około dziesięciu miłośników, znawców i krytyków Marshalla McLuhana z Europy, obu Ameryk i Azji. Głównym celem spotkania była próba przedyskutowania i reinterpretacji najważniejszych prac i poglądów kontrowersyjnego Kanadyjczyka, w kontekście najnowszych przemian kultury i technologii.

W wielu kręgach naukowych McLuhan jest wciąż postrzegany jako twórca podstaw współczesnej teorii mediów, a zwłaszcza zainteresowania ich oddziaływaniem na jednostkowe i społeczne życie człowieka. Pytanie o przydatność koncepcji McLuhana w badaniach mediów cyfrowych i bezprzewodowych, zbliżających nas jak nigdy dotąd do urzeczywistnienia idei *globalnej wioski*, wydaje się zatem jak najbardziej zasadne. Czy myśl McLuhana pozwala nam lepiej zrozumieć to, co dzieje się teraz? Czy raczej przeciwnie, o wiele łatwiej zrozumieć współczesne media niż McLuhana? A przede wszystkim, czy warto wciąż na nowo czytać jego prace?

Uroczyste otwarcie konferencji rozpoczęło się powitaniem gości przez organizatorów: profesora Derricka de Kerckhove’a z Toronto oraz Martinę Leeker i Kirstin Schmidt z Instytutu Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Bayreuth. Profesor de Kerckhove wygłosił również wykład inauguracyjny pt. *McLuhan Still Dead?* To przewrotne pytanie stało się mottem całej konferencji (choć w jej kontekście należałoby raczej powiedzieć *McLuhan Still Alive*).

Program został podzielony na cztery sekcje, w których poruszano następujące problemy:

– Nowe podejścia. W tej części przedstawiono referaty dotyczące (interdyscyplinarnego) zastosowania koncepcji McLuhana w różnych dziedzinach, m.in. w matematyce (Alexander Firyn *Medium as Message*), filozofii (Erich Horl *Playing the Platonic Tape Backwards*), czy gender studies (Ulrike Bergermann *McLuhans „Masculinity Studies”*).

– Komputer jako medium. W tej sekcji omawiano różnice między kulturą „analogową” i „cyfrową”: Jens Schroter *Hot/Cold – Analog/Digital*, psychologia eksperymentalna: Bernhard Dotzler *McLuhan im Labor*, bio-media:

Jens Hauser *Bio-media Extensions of Art* oraz wielowymiarowe związki mediów i sztuki.

– McLuhan i badania mediów. W tej sekcji przedmiotem dyskusji była kulturowa teoria mediów oraz Internet 2: Mark Poster *McLuhan and Cultural Theories of the Media*: Michel Cartier *Internet 2 as visited by McLuhan*, metajęzyk: Richard Cavell *Specters of McLuhan*.

– The McLuhan Program in Culture and Technology, University of Toronto – w tej sekcji stypendyści programu (tzw. McLuhan's Fellows) przedstawili swoje projekty realizowane podczas pobytu w Toronto. Wśród nich byli przedstawiciele Brazylii, Chile, Włoch, Niemiec, Holandii, Wielkiej Brytanii, Japonii i Polski.

Głównymi problemami poruszonymi podczas wykładów i dyskusji panelowych były następujące pytania:

– Czy rozwój technologii prowadzi do utraty „jednostkowej jaźni” na rzecz „globalnego współistnienia”?

– Czy trybalizm jest współcześnie formą obrony przed nadchodzącym, nieznanym „nowym”?

– Czy faktycznie, zgodnie z przekonaniem McLuhana, historia ludzkości zaczęła się wraz z pismem, a kończy z telewizją?

– Czy mamy do czynienia z *lobster population* – badaczami mediów, którzy myślą, że mówią o teraźniejszości, a tak naprawdę wciąż analizują historię?

– Czy istnieje jeszcze granica między naturą i kulturą?

Podczas czterech dni konferencji wygłoszono około czterdziestu referatów poświęconych tym zagadnieniom. Wynika z nich, że mimo upływu lat i nieustannego postępu techniki, McLuhan wciąż pozostaje ważnym ogniwem łączącym badaczy mediów z całego świata, a jego koncepcje znajdują zastosowanie w licznych dziedzinach naukowych. Obrady zakończyła podsumowująca dyskusja, w której wzięli udział wszyscy uczestnicy, zakończona uroczystym obiadem. Przebieg konferencji, wysoki poziom referatów oraz zainteresowanie jakie wzbudziła ona w środowisku naukowym, świadczą o potrzebie organizowania takich spotkań. Dzięki uprzejmości Ambasady Kanady w Berlinie, przez cały czas trwania konferencji można było oglądać multimedialne instalacje: *McLuhan Salon* oraz *Marshall McLuhan Musical*. Organizatorzy zapowiedzieli opublikowanie wydawnictwa pokonferencyjnego oraz płyty CD z materiałami wizualnymi. Następna konferencja dotycząca McLuhana planowana jest w przyszłym roku w Kanadzie.